

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๙ / ๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์ หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๑๖	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๕	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งและ
ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาคriminalครั้งแรก ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคriminalคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๓ วรรคสาม ซึ่งศาลได้พิจารณาคriminalคดีโดยไต่สวน
พยานผู้ร้องแล้ว

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษา
ยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓
ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖
ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจาก
ตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยไม่ได้แนบ
สำเนาคู่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง
รถจักรยานยนต์ ๑ คัน รายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ โฉนดที่ดิน ๑ แปลง เนื้อที่ ๙ ไร่ ๑ งาน
๔๔ ตารางวา หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เนื้อที่ ๘๕ ตารางวา และหนังสือรับรองยอด
หนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหา

เพิกเฉย ผู้ร้องจึงมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่ง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ร้องไม่ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหามายังศาลภายในกำหนด 5 ปี นับตั้งแต่วันที่กระทำความผิด คดีส่วนอาญาจึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติว่า การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง และเมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิดแล้ว จึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้กล่าวหาได้ เมื่อคู่ความไม่อุทธรณ์ในประเด็นดังกล่าว คำพิพากษาในส่วนคำวินิจฉัยข้างต้นจึงเป็นอันยุติ

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงว่า กรณีคดีส่วนอาญาขาดอายุความจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาบังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้

กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแตกต่างกัน การลงโทษตามมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่โทษทางอาญา ไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ได้ เมื่อมาตรการ บังคับทางการเมืองไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงไม่มีอายุความ ศาลฎีกาแผนก คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมมีอำนาจพิพากษาห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งรอง นายองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองเป็นต้นไปได้ เห็นว่า การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็น มาตรการบังคับทางการเมืองอันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐ ที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลวินิจฉัยชี้ขาดตามที่ผู้ร้องเสนอว่า ผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบซึ่งเป็นความผิด อาญา การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการบังคับทางการเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญา จึงเห็น ได้ชัดว่าโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าวเป็นผลจากการ วินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาในคราวเดียวกันที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ และเห็นได้ว่า กฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับทางการเมืองเป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทาง อาญา หากจะถือว่าการบังคับมาตรการบังคับทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอ้างในอุทธรณ์ ก็

อาจจะทำให้ระยะเวลาว่างเลยไปจนยากที่จะหาแสวงหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริงได้ ทั้งมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหา พ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปี การที่จะบังคับมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็น อันไร้ผล ซึ่งไม่น่าจะใช้เจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนี้ แม้มาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่โทษอาญา แต่ก็ถือได้ว่ามาตรการบังคับทางการเมืองเป็นผลสืบเนื่องจากความรับผิดในทางอาญาเช่นเดียวกันกับ โทษในทางอาญา เมื่อคดีส่วนอาญาขาดอายุความแล้ว สิทธินาคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใด ในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาอันเดียวกันกับที่ต้องวินิจฉัย ในส่วนความรับผิดในทางอาญาที่ขาดอายุความซึ่งสิทธินาคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว จึงไม่อาจนำ มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนก คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องของผู้ร้องมานั้นชอบด้วยแล้ว อุทธรณ์ ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน.

นางนุจรินทร์ จันทรพรายศรี

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๙ / ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์ หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจริงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่
กฎหมายกำหนด และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน กรณี
พ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในการดำรงตำแหน่งรองนายก

องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ขอให้ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหา ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหา พ้นจากตำแหน่ง กับขอให้ลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๓ วรรคสาม และศาลออกหมายจับผู้ถูก กล่าวหาแล้ว แต่ไม่สามารถจับกุมผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ ศาลมีอำนาจ พิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าผู้ถูกกล่าวหา แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะตั้งทนายความ มาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ซึ่งศาลได้พิจารณาคดีโดย ได้สวนพยานผู้ร้องแล้ว

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษา ยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหา ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้น

จากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยมีได้แนบสำเนาคู่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์ ๑ คัน ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ โฉนดที่ดิน ๑ แปลง เนื้อที่ ๙ ไร่ ๑ งาน ๔๔ ตารางวา หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ๑ แปลง เนื้อที่ ๘๕ ตารางวา และหนังสือรับรองยอดหนี้คงเหลือจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาเพิกเฉย ผู้ร้องมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติ ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่ง เฉพาะคำขอให้ลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยแล้วว่าคดีขาดอายุความ คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติเช่นกัน

มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้วจะนำมาตราการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การลงโทษตามมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ไม่ใช่การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความของมาตรการบังคับทางการเมืองไว้เป็นการเฉพาะจึงไม่มีอายุความ นอกจากนี้มาตรการบังคับทางการเมืองและโทษทางอาญากฎหมายบัญญัติแยกต่างหากจากกัน อีกทั้งมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่โทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงมีอำนาจลงโทษตามมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้นั้น เห็นว่า การให้ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากตำแหน่งและการห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองอันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐ อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญาโดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบซึ่งกฎหมายบัญญัติให้การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดอาญาไว้ด้วย จึงเห็นได้โดยชัดแจ้งว่าโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นผลจากการวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำในคราวเดียวกันที่ไม่อาจ

แบ่งแยกได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับทางการเมืองนี้เป็น มาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาโดยไม่อยู่ภายใต้อายุความทางอาญาตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง แต่อย่างใด แม้มาตรการบังคับทางการเมืองจะไม่ใช้โทษทางอาญา แต่ก็ถือได้ว่ามาตรการบังคับทาง การเมืองเป็นผลสืบเนื่องจากความรับผิดในทางอาญาเช่นเดียวกันกับโทษในทางอาญา เมื่อคดีในส่วน อาญาขาดอายุความแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้พิพากษาห้ามมิให้ผู้ ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ ต้องนำมาวินิจฉัยในส่วนความรับผิดทางอาญาซึ่งสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับเพราะเหตุคดีขาดอายุ ความไปแล้ว กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ ข้อนี้ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเนื่องจากไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง ไป

จึงวินิจฉัยยืน.

นายแรงธรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อช.๙ / ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช. / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจริงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง และมีพฤติการณ์อันควร

เชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๓ วรรคสาม ซึ่งศาลได้พิจารณาคดีโดยไต่สวนพยานผู้ร้องแล้ว

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในชั้นนี้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่น
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณี
พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยไม่แนบสำเนาคู่มือการ
จดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์
จำนวน ๑ คัน รายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่อนุดที่ดิน ๑ แปลง เนื้อที่ ๙ ไร่ ๑ งาน ๔๔
ตารางวา หนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.๓ ก. เนื้อที่ ๘๕ ตารางวา และหนังสือรับรองยอด
หนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้วแต่ผู้ถูกกล่าวหา
เพิกเฉย สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองมาแล้วเป็นเวลา
หนึ่งปี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้
ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๑๙๒ ซึ่ง
กำหนดให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังมีผลต่อไปแต่เฉพาะกับคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนกฎหมายที่แก้ไขใหม่ใช้บังคับ ดังนั้น
เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
ที่แก้ไขใหม่ ไม่ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และ
สมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้
ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติใน

ภายหลังบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นยอมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง และคดีส่วนอาญากรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม เมื่อคู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติ

มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้วจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การลงโทษตามมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ กรณีจึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องจึงไม่มีอายุความ นอกจากนี้มาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกต่างหากออกจากกันและไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้เป็นการเฉพาะจึงไม่มีอายุความ อีกทั้งไม่ใช่โทษอุปกรณ์ หรือโทษข้างเคียงทางอาญา ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า การห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ถือว่าเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองอันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญา แม้มาตรการบังคับทางการเมืองบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ (กฎหมายที่บังคับใช้ในขณะกระทำความผิด) แยกต่างหากจากบทความผิดและบทลงโทษทางอาญาซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๙ แต่มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองได้ก็ต่อเมื่อศาลวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเสียก่อน อันสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๖๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (รัฐธรรมนูญที่บังคับใช้ในขณะกระทำความผิด) ซึ่งบัญญัติให้ศาลบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าวได้ต่อเมื่อศาลได้วินิจฉัยว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเสียก่อน เห็นได้ว่ามาตรการบังคับทางการเมืองและโทษทางอาญาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นผลจากการวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำในคราวเดียวกันอันไม่อาจแบ่งแยกกันได้

กฎหมายมิได้มีเจตนารมณ์จะให้มาตรการบังคับทางการเมืองเป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง แม้มาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่โทษทางอาญา แต่ถือได้ว่ามาตรการบังคับทางการเมืองเป็นผลสืบเนื่องจากความรับผิดชอบในทางอาญาเช่นเดียวกับโทษทางอาญา เมื่อคดีในส่วนอาญาขาดอายุความ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยถึงการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องวินิจฉัยในส่วนความผิดทางอาญาที่ขาดอายุความซึ่งสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน

นายจักษ์ชัย เยพิทักษ์

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

ชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อช.๙ / ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช. / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจริง
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง และมีพฤติการณ์อันควร
เชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจาก
ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง

อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ขอห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙

ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๓ วรรคสาม ซึ่งศาลได้พิจารณาคดีโดยไต่สวนพยานผู้ร้องแล้ว

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องประกอบเอกสารตามคำร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยไม่แนบสำเนาคู่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์จำนวน ๑ คัน รายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่โฉนดที่ดิน ๑

แปลง และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.๓ ก. ๑ แปลง กับหนังสือรับรองยอดหนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง สำหรับคดีส่วนอาญาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๕ (๔) สิทธินาคดีอาญามาฟ้องระงับไปจึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ ซึ่งไม่ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำการนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาบังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้วสิทธิ nac คดีอาญาของผู้ร้องมาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) และมาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

(อม.๔๒)

- ๔ -

การเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะรับสารภาพ ผู้ร้องก็ไม่อาจฟ้อง
ขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ จึงเป็นกรณีที่ศาลยังไม่ได้พิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด
ตามที่ถูกกล่าวหา เมื่อยังไม่มีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริง
ที่ควรแจ้งให้ทราบต่อผู้ร้องแล้ว กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูก
กล่าวหาได้

จึงวินิจฉัยยืน.

นายเสรี เพศประเสริฐ

อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ศาลได้ออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าผู้ถูกกล่าวหาและถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

โดยไม่แนบสำเนาคู่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์จำนวน ๑ คัน รายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ โฉนดที่ดิน ๑ แปลง เนื้อที่ ๙ ไร่ ๑ งาน ๔๔ ตารางวา หนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.๓ ก. เนื้อที่ ๘๕ ตารางวา และหนังสือรับรองยอดหนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้วแต่ผู้ถูกกล่าวหาเพิกเฉย สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๑๙๒ ซึ่งกำหนดให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังมีผลต่อไปแต่เฉพาะกับคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนกฎหมายที่แก้ไขใหม่ใช้บังคับ ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่แก้ไขใหม่ ไม่ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติว่า การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง และคดีส่วนอาญากรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม เมื่อคู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติ

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้วจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การลงโทษตามมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ กรณีจึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการทางบังคับทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องจึงไม่มีอายุความ นอกจากนี้มาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแตกต่างกันและไม่มีความเกี่ยวพันกัน จึงไม่มีความเกี่ยวพันกัน จึงไม่มีอายุความ อีกทั้งไม่ใช่โทษอุปการณ์ หรือโทษข้างเคียงทางอาญา ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า การห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองอันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบซึ่งเป็นความผิดอาญา จึงเห็นได้โดยชัดแจ้งว่าโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นผลจากการ

วินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำในคราวเดียวกันที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้มี
วัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาตามที่
ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด แม้มาตรการบังคับทางการเมืองจะไม่ใช้โทษทางอาญา แต่ก็ถือได้ว่า
มาตรการบังคับทางการเมืองเป็นผลสืบเนื่องจากความรับผิดชอบในทางอาญาเช่นเดียวกันกับโทษในทาง
อาญา เมื่อคดีในส่วนอาญาขาดอายุความแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธี
พิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม การที่ผู้ร้อง
อุทธรณ์ขอให้ศาลห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรค
การเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบลคูเมือง ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัย
ในส่วนความรับผิดชอบทางอาญาที่ขาดอายุความ ซึ่งสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว จึงไม่อาจนำ
มาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายประสิทธิ์ เจริญถาวรโกคา

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๙/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒	
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓	

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจริงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมาย
กำหนด และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจาก
ตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหาร

ส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาคดีครั้งแรก ศาลได้ออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ไม่สามารถจับผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าผู้ถูกกล่าวหาและถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังยุติได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ แต่ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและ

หนังสือและไม่แนบเอกสารประกอบให้ถูกต้องครบถ้วน โดยไม่แนบสำเนาคู่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์ ๑ คัน และไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ โฉนดที่ดิน ๑ แปลง เนื้อที่ ๙ ไร่ ๑ งาน ๔๔ ตารางวา หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ๑ แปลง เนื้อที่ ๘๕ ตารางวา และหนังสือรับรองยอดหนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาเพิกเฉย ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า สำหรับความผิดอาญาฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่แก้ไขใหม่ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่ได้บัญญัติว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอีกต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง คู่ความไม่อุทธรณ์ในปัญหาดังกล่าว จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องมีว่า เมื่อคดีส่วนอาญาขาดอายุความแล้วจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ที่ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า มาตรการ

บังคับทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มุ่งเน้นมาตรการบังคับทางการเมืองเป็นหลักอันเป็นมาตรการพิเศษแยกจาก มาตรการทางอาญา มาตรการบังคับทางการเมืองจึงมิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของ โทษทางอาญา และไม่ใช่อำนาจลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ กรณีจึงไม่อาจนำ บทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ คดีส่วนนี้จึงไม่มีอายุความ นั้น เห็นว่า มาตรการบังคับทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ถือเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลใน การแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญา โดยศาลจะมี อำนาจบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้ วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ ควรแจ้งให้ทราบซึ่งเป็นความผิดอาญาแล้ว จึงเห็นได้โดยชัดแจ้งว่าโทษทางอาญาและมาตรการบังคับ ทางเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นผลจากการวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำในคราวเดียวกัน ที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ โดยกฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้มาตรการบังคับทางการเมืองเป็นมาตรการที่ แยกออกจากโทษทางอาญาตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ดังนั้นแม้มาตรการบังคับทางการเมือง ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้มิใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไป ของคดีอาญาและอยู่ในบังคับอายุความทางอาญา เมื่อคดีส่วนอาญาขาดอายุความอันมีผลให้สิทธินำ คดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม โดยยังไม่มีกรณีวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดอาญา

(อม.๔๒)

- ๕ -

ตามคำร้องหรือไม่ จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องนั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟัง
ไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายวงศ์พร จิระภาค

(อม.๒๘)

คำวินิจฉัยชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๙ / ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่น
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้
ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่ง
มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง

อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๓ วรรคสาม ซึ่งศาลได้พิจารณาคดีโดยไต่สวนพยานผู้ร้องแล้ว

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยไม่แนบสำเนาคู่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์จำนวน ๑ คัน และไม่แสดงรายการทรัพย์สินและ

หนังสือได้แก่ โฉนดที่ดิน ๑ แปลง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.๓ ก. และหนังสือรับรองยอดหนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้วแต่ผู้ถูกกล่าวหาเพิกเฉย สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า เป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง และคดีส่วนอาญากรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม เมื่อคู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติ

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้วจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า มาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ นอกจากนี้มาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแตกต่างกัน อีกทั้งไม่ใช่โทษอุปกรณ์ และโทษข้างเคียงทางอาญา จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ และไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้เป็นการเฉพาะ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงไม่มีอายุความนั้น เห็นว่า การห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรค

การเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองอันเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐ โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบอันเป็นความผิดอาญา มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องจากความรับผิดทางอาญาเช่นเดียวกับโทษทางอาญา ไม่อาจแยกออกจากความรับผิดทางอาญาได้ ดังนี้ แม้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวมิใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ย่อมต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญารวมถึงอยู่ในบังคับอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีนี้ขาดอายุความทางอาญานั้นมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว ย่อมไม่อาจนำมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำต้องวินิจฉัย เนื่องจากไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายอริคม อินทุพุด

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๙ / ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจริงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง และมีพฤติการณ์อันควร
เชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจาก
ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง

อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๑

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาคดีครั้งแรก ศาลได้ออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าผู้ถูกกล่าวหาและถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นอุทธรณ์รับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยไม่แนบสำเนาคู่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์ ๑ คัน ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินคือโฉนดที่ดิน ๑ แปลง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.๓ ก. และหนังสือรับรองยอดหนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้วแต่ผู้ถูกกล่าวหาเพิกเฉย สำหรับความผิดฐานจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องเมื่อพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า เป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง สำหรับความผิดฐานจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องเมื่อพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าคดีในส่วนอาญาขาดอายุความแล้วตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม เมื่อคู่ความไม่อุทธรณ์ คดีในส่วนนี้จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐานจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องเมื่อพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลคูเมือง คดีขาดอายุความทางอาญาแล้วจะนำมาตราการบังคับทางการเมืองมาใช้ บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การลงโทษตามมาตรการบังคับทางการเมือง ไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุ ความมาใช้บังคับกับมาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องจึงไม่มีอายุความ นอกจากนี้ มาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกต่างหากออกจากกันและไม่มีกฎหมาย บัญญัติเรื่องอายุความไว้เป็นการเฉพาะจึงไม่มีอายุความ อีกทั้งไม่ใช่โทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียง ทางอาญา ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า แม้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะได้ บัญญัติโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางการเมืองสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการแสดง บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ต่างมาตรากัน แต่ศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองได้ก็ต่อเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดในส่วน การกระทำความผิดอาญาแล้วว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ เอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ดังนี้ แม้มาตรการบังคับทางการเมืองจะไม่ใช่โทษทางอาญา แต่เมื่อโทษทางอาญาและมาตรการบังคับ ทางการเมืองเป็นผลจากการวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำเดียวกันอันไม่อาจแบ่งแยกได้ดังวินิจฉัย ข้างต้น ย่อมต้องถือว่ามาตรการบังคับทางการเมืองเป็นผลสืบเนื่องจากความรับผิดในทางอาญา เช่นเดียวกันกับโทษในทางอาญา และต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญารวมถึงอยู่ในบังคับอายุความ

ทางอาญาด้วย กฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับทางการเมืองเป็นมาตรการหลักที่
แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างในอุทธรณ์ เมื่อคดีในส่วนอาญาขาดอายุความแล้ว สิทธินำ
คดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม โดยไม่ได้มีการวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความ
ผิดตามคำร้อง การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้นำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูก
กล่าวหา ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยใน
ส่วนความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความซึ่งสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว จึงไม่อาจนำ
มาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยเป็น.

นายพันธุ์เลิศ บุญเลี้ยง

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๙ / ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายณัฐวัฒน์หรือคำพันธ์ คำภาค ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจริงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง และมีพฤติการณ์อันควร
เชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นกรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจาก
ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง

อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ศาลได้ออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าผู้ถูกกล่าวหาและถือว่าผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยไม่แนบสำเนาคู่่มือการจดทะเบียนยานพาหนะหรือเอกสารอื่นที่แสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองรถจักรยานยนต์จำนวน ๑ คัน รายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ โฉนดที่ดิน ๑

แปลง เนื้อที่ ๙ ไร่ ๑ งาน ๔๔ ตารางวา หนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.๓ ก. เนื้อที่ ๘๕ ตารางวา และหนังสือรับรองยอดหนี้คงเหลือจากธนาคาร ๑ แห่ง ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้วแต่ผู้ถูกกล่าวหาเพิกเฉย สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และคดีส่วนอาญากรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยกคำร้อง คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติ

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้วจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า มาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ นอกจากนี้มาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกต่างหากออกจากกัน อีกทั้งไม่ใช่โทษอุปกรณ์ และโทษข้างเคียงทางอาญา จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ และไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้เป็นการเฉพาะ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงไม่มีอายุความนั้น เห็นว่า การห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองอันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบซึ่งเป็นความผิดอาญา จึงเห็นได้โดยชัดแจ้ง

ว่าโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นผลจากการวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำในคราวเดียวกันที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด แม้มาตรการบังคับทางการเมืองจะไม่ใช้โทษทางอาญา แต่ก็ถือได้ว่ามาตรการบังคับทางการเมืองเป็นผลสืบเนื่องจากความรับผิดในทางอาญาเช่นเดียวกันกับโทษในทางอาญา เมื่อคดีในส่วนอาญาขาดอายุความแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยในส่วนความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความ ซึ่งสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย เนื่องจากไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน.

นายนิพนธ์ ช่วยสกุล